

gansevis tilstrækkelig for den ærede Forslagsstiller, der jo nylig her i Salen har proclameret, at han hylder som Grundsætning: „Agtelse for velerhvervede Rettigheder“, og som jo ikke kan have glemte Grundlovens Udtaalelse, at Eien- domsretten er ukrænkelig.

Jeg vil forlade denne hele Betragtning og tillade mig at føre Tanken et Skridt videre. Lader os forestille os, at Fæster=Enken er bleven gift. Hvorledes vil da Forholdet stille sig efter Lovforslaget? Jeg vil bede de Herrer at betænke, om der herefter vilde skabes et heldigt og naturligt Forhold. Den Mand, der indtræder som Konens og Boets Børge, og som foreløbigt knytter sin Belskab til Besiddelsen af den Fæstegaard, hvorpaa hans Kone hensab som Enke, faaer en aldeles precair Besiddelse, en Besiddelse, der kun gjælder, saalænge Konen lever. I det Dieblik, Konen ved Døden bortfalder, er ogsaa Besiddelsesretten til Fæstegaarden borte, og dette er dog nok for Fæsteren en lidet heldig Stilling. Var det omvendt Hustruen, hvis Ret til at blive ved Stedet var indfrænket til Mandens Levetid, saa var dette allerede beklageligt; men det er aabenbart langt værre, naar Manden stilles saaledes ligeoverfor Konen, naar Manden tilstodes en Fæsteret, som er spirende ved Konens Død. Dette er, siger jeg, endnu mere uheldigt, end om det omvendt var Konen, som kun kunde blive ved Stedet, saalænge Manden levede; og dog er dette Sidste netop det, som Lovgivningen fra gammel Tid af og endnu den Dag idag ikke har villet tilstede; det er netop det, man har villet udelukke ved med Livsfæstet at forbinde den Begunstigelse for Enken, at hendes Besiddelse ikke skulde være betinget af Mandens Levetid, men at hun ogsaa efter Mandens Død skulde beholde Fæstet, saalænge hun hensidder ugift. Jeg veed ikke, om den ærede Forslagsstiller vil indrømme mig, at hans Forslag ogsaa i denne Henseende er temmelig uheldigt og i daarlig Harmonie med Lovens Grundsætninger. Men det fortjener ogsaa at bemærkes, at Lovforslaget gaaer ud paa at skabe en Klasse af Fæstere, som ikke ere Livsfæstere. Nu vil det dog være bekendt, at det netop er en gjen-

nemgaende Grundsætning i vor Fæstelovgivning, at der kun bør tilstedes Livsfæste, Noget, som vor Lovgivning gennem Mennekealderne har handhavet som en Hovedgarantie for Fæstebondestandens Velvære, Noget, hvorpaa Lovgivningen i den Grad har lagt Vægt, at, formastede nogen Jorddrot sig til at handle herimod, skulde han, efter Forordningen af 19de Marts 1790, anses og straffes som kongelige Mandaters modvillige Overtræder. Men her skulde vi skabe en ny Klasse af Fæstere, som ikke vare Livsfæstere, en Klasse af Fæstere, der vel iøvrigt med fuld Fæsteret skulde tiltræde Stederne, udøve alle den forrige Fæsters Rettigheder og opfylde hans Forpligtelser efter de oprettede Fæstebreve, men saaledes, at deres Ret er tabt, naar Borherre bortfalder deres Kone. Jeg troer at kunne paastaae, uden at behøve at befrygte nogen Modsigelse, at dette er lidet heldigt, lidet naturligt og i afgjort Strid med Fæstelovgivningens Grundsætninger. Det er dog omtrent det Samme, ville de Herrer maaskee sige, som finder Sted med Enken; thi hendes Ret er jo ogsaa precair, idet den bortfalder, naar hun indgaaer nyt Ægteskab. Men, foruden at der, som jeg allerede har tilladt mig at fremhæve, er i denne Henseende en meget væsentlig Forskjel mellem Konens og Mandens Stilling, saa ville de Herrer heller ikke overse, at med Hensyn til Enken er Betingelsen facultativ, da det beroer paa hende selv, om hun igjen vil gifte sig, og om hun i alt Fald kun vil agte en Saadan, som kan gjøre Udveie til at tage nyt Fæste paa Stedet, medens derimod Manden stilles saaledes, at hans Besiddelse gjøres afhængig af en Betingelse, som han ikke er Herre over, nemlig hvortil hans Kone lever.

Jeg skal tillade mig atter at føre Betragtningen et Skridt videre. Vel, nu døer Konen. Hvorledes stiller Forholdet sig da? Nu er Fæsteretten ophævet; derom er der nu intet Spørgsmaal, og hvis Manden vil blive ved Gaarden, saa maa han accordere med Eieren om nyt Fæste og betale Indfæstning. Men jeg vil dog tillade mig at spørge, om den Udsgt, man stiller for Eieren til nu at erholde Indfæstning, ikke er temmelig illusorisk. Ja, saa-